

คุณวราวุธ บุญคุณาภรณ์
 รัฐมนตรีว่าการ
 สาธารณสุข
 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (ส.ย.)
 kumwaph@fda.or.th

การตรวจสอบมาตรฐานสำคัญอย่างไร

ต่อการพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์และบริการ

ในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ของไทย

> ผลิตภัณฑ์และบริการในธุรกิจเกษตรอินทรีย์จำเป็นต้องมีการตรวจสอบมาตรฐานที่โปร่งใส อยู่ภายใต้การกำกับดูแล

ปัจจุบันกระแสของผลิตภัณฑ์และบริการในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ในหลายประเทศโดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป เริ่มเปลี่ยนจากตลาดแบบเฉพาะเจาะจงเข้าสู่ตลาดกระแสหลัก จึงก่อให้เกิดการแข่งขันอย่างรุนแรงทั้งในด้านการผลิต การสร้างความแตกต่างในการแปรรูป การสร้างรูปแบบธุรกิจบริการใหม่ ๆ ตลอดจนการเลือกรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่สามารถสร้างความเหมาะสมได้ตรงความต้องการตลาดให้ได้มากที่สุด

ดังนั้น มาตรฐานผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์จึงเสมือนเป็นหัวใจสำคัญที่จะเชื่อมโยงถึงความเข้าใจและความเชื่อมั่นในสินค้าของผู้บริโภคกับผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ

> หน่วยงานที่เทียบเคียงการตรวจสอบมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์

หน่วยตรวจสอบรับรองมาตรฐานที่มีอยู่ขณะนี้ประมาณ 440 หน่วยงานทั่วโลก ในปัจจุบันก็มีการแข่งขันกันและร่วมมือกันหลายรูปแบบในการที่จะให้บริการตรวจสอบรับรอง ให้หลากหลายและครอบคลุมมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีการเตรียมพร้อมในการพัฒนามาตรฐานใหม่ ๆ เพื่อรองรับผลิตภัณฑ์นวัตกรรมหรือบริการที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะหากผู้ประกอบการไม่สามารถหามาตรฐานมารองรับได้ จะทำให้ผลตอบแทนจากผู้บริโภคและผู้ผลิตลดลงตามไปด้วย

> แฉงใจว่าหน่วยงานที่เทียบเคียงของไทยด้วย

เมื่อได้รับการรับรองมาตรฐานของหน่วยงานที่พัฒนาในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเป็น 2 รูปแบบหลัก รูปแบบแรกคือการพัฒนามาตรฐานของหน่วยงานภาครัฐซึ่งขณะนี้มีคณะกรรมการพัฒนาและรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เป็นผู้นำกำหนดทิศทางอยู่ โดยเบื้องต้นจะเทียบเคียงมาตรฐานสากลมาใช้เป็นมาตรฐานภายในของประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็พยายามพัฒนามาตรฐานที่มีชื่อ

กำหนดแตกต่างออกไปบางส่วนสำหรับเป็นแนวทางในขั้นต้นเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรไทยในการยกระดับสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ ซึ่งการพัฒนาภาคธุรกิจควบคู่กันนั้น ต้องพึงระวังเรื่องการกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนเกินไป มิเช่นนั้น อาจเกิดความสับสนจากกลุ่มผู้บริโภค และส่งผลให้ตลาดความน่าเชื่อถือในผลิตภัณฑ์ในที่สุด และผลกระทบที่มีอาจหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ ตลาดเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยจะไม่สามารถขับเคลื่อนต่อไปได้

การพัฒนาระบบที่รองรับการพัฒนาภาคธุรกิจโดยมูลนิธิหรือภาคเอกชน เช่น สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) จะพบว่าเบื้องต้นการขาดแคลนและยังไม่มีชื่อจากในด้านบุคลากรในการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค เช่น ผลิตภัณฑ์นวัตกรรมในกลุ่มเครื่องสำอางหรือสิ่งทออินทรีย์ ส่งผลให้หน่วยตรวจสอบรับรองมาตรฐานจากต่างประเทศสร้างความได้เปรียบต่อหน่วยตรวจสอบรับรองของไทยทั้งในด้านของรายได้ และการยอมรับของผู้บริโภคต่อระบบมาตรฐาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ภาครัฐก็กำลังเร่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่รวดเร็วขึ้นเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาระบบที่รองรับการพัฒนาภาคธุรกิจโดยมูลนิธิหรือภาคเอกชน เช่น สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) จะพบว่าเบื้องต้นการขาดแคลนและยังไม่มีชื่อจากในด้านบุคลากรในการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค เช่น ผลิตภัณฑ์นวัตกรรมในกลุ่มเครื่องสำอางหรือสิ่งทออินทรีย์ ส่งผลให้หน่วยตรวจสอบรับรองมาตรฐานจากต่างประเทศสร้างความได้เปรียบต่อหน่วยตรวจสอบรับรองของไทยทั้งในด้านของรายได้ และการยอมรับของผู้บริโภคต่อระบบมาตรฐาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ภาครัฐก็กำลังเร่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่รวดเร็วขึ้นเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาระบบที่รองรับการพัฒนาภาคธุรกิจโดยมูลนิธิหรือภาคเอกชน เช่น สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) จะพบว่าเบื้องต้นการขาดแคลนและยังไม่มีชื่อจากในด้านบุคลากรในการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค เช่น ผลิตภัณฑ์นวัตกรรมในกลุ่มเครื่องสำอางหรือสิ่งทออินทรีย์ ส่งผลให้หน่วยตรวจสอบรับรองมาตรฐานจากต่างประเทศสร้างความได้เปรียบต่อหน่วยตรวจสอบรับรองของไทยทั้งในด้านของรายได้ และการยอมรับของผู้บริโภคต่อระบบมาตรฐาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ภาครัฐก็กำลังเร่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่รวดเร็วขึ้นเพื่อรองรับระบบเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง

> ช่วยแนะว่าตัวอย่งนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และบริการในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ที่กำลังจะเกิดขึ้นในประเทศไทย กับการใช้ระบบรับรอง

ภาคเกษตรอินทรีย์ของไทยยังอยู่ในขั้นระยะกลางของการพัฒนา ระบบการผลิตส่วนใหญ่ก็ยังไม่เน้นไปที่การผลิตของสดเพื่อการส่งออก โดยยังมีการนำองค์ความรู้และนวัตกรรมมาใช้ในการแปรรูปค่อนข้างน้อย เนื่องจากวัตถุดิบที่ต้องใช้ป้อนโรงงานมักจะมีเพียงพอ อีกทั้งยังขาดการต่อเนื่องในการป้อนวัตถุดิบด้วย

อย่างไรก็ตามตั้งแต่ปี 2548 ได้มีการผลักดันและสนับสนุนจากภาครัฐในการเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ของผู้ประกอบการและกลุ่มเกษตรกร โดยผู้ผลิตและผู้บริโภคเป็นอาหาร ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่ออาหาร และรูปแบบนวัตกรรมบริการต่างๆ เช่น ปศุสัตว์อินทรีย์ นาข้าวอินทรีย์ เครื่องสำอางอินทรีย์ สิ่งทออินทรีย์ รีสอร์ทเกษตรอินทรีย์ ร้านอาหารอินทรีย์ เป็นต้น

แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนามาตรฐานของประเทศไทยควบคู่ไปด้วย เนื่องจากผลิตภัณฑ์บางกลุ่มจะมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายเป็นผู้บริโภคในประเทศเท่านั้น จึงอาจใช้มาตรฐานที่เหมาะสมกับประเทศไทยในระยะเริ่มต้น ก่อนที่จะมีการเทียบเคียงกับมาตรฐานสากลในระยะต่อไป ตารางต่อไปนี้จะเป็นการแสดงกรณีศึกษาในการพัฒนามาตรฐานสำหรับธุรกิจนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์

กรณีศึกษา	ผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา	การพัฒนาระบบในโครงการ
โกลด์ค็อกซ์	สมาคมผู้เลี้ยงไก่ไข่เกษตรกรไทย (ส.ก.ไก่ไข่) และเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่	ขณะมีมาตรฐานอยู่แล้วในระดับหนึ่ง โดยที่เน้นไปที่การตรวจสอบการนำไข่ไปใช้ผลิต และมาตรฐานการผลิตไข่ไก่
น้ำผึ้งอินทรีย์	น.บ. สมาคมผู้เลี้ยงผึ้งอินทรีย์แห่งประเทศไทย	กำลังพัฒนาการนำผึ้งอินทรีย์มาใช้ผลิตน้ำผึ้ง และมาตรฐานการผลิตน้ำผึ้ง
มาตรฐานข้าวอินทรีย์	น.บ. สมาคมผู้ผลิตข้าวอินทรีย์	กำลังพัฒนาการนำข้าวอินทรีย์มาใช้ผลิตข้าว และมาตรฐานการผลิตข้าว

ผลิตภัณฑ์เหล่านี้และอีกมากมาย ผู้สนใจสามารถศึกษาข้อมูลจาก ส.นช. เพื่อเป็นตัวอย่างนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ของตนเองได้ ซึ่งในงาน Food in the Future ที่จะจัดขึ้นที่ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ 17-19 ธันวาคมนี้ ก็มีส่วนให้ศึกษากันด้วยครับ สุดท้ายนี้ขอฝากไว้ว่าเรื่องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เป็นอีกเรื่องที่สำคัญ ที่ต้องให้ความสนใจในการประกอบธุรกิจอินทรีย์ให้ก้าวไกลสู่ตลาดโลกได้

